

Utkast til veiledende nasjonale kjennetegn i helse- og sosialfag, felles programfag Vg1

Utkastet er utarbeidet av en faggruppe bestående av lærere fra ulike skoler i utprøvingen av kjennetegn på måloppnåelse i fag og fagpersoner fra universitets- og høyskolesektoren.

Forklaring - utkast til nasjonale kjennetegn på måloppnåelse i helse- og sosialfag

Diskusjoner og prosess:

- Faggruppen fikk noe innsendt materiale fra forsøksskolene. Faggruppen så at det var gode lokale tolkninger, og har brukt disse som utgangspunkt for arbeidet.
- I alle forslagene som forelå var det laget kjennetegn til hvert kompetansemål. Faggruppen brukte mange og lange diskusjoner på hvordan kjennetegn kunne lages for å vise kompetanse slik kompetanse er beskrevet i Kunnskapsløftet (St,meld. nr. 30 (2003-2004)). Faggruppens løsning ble å finne kjerneområder/ kompetanseområder som er beskrivende for oppvekst helse og sosialsektoren.
- Forslaget er laget til bruk for lærere
- På bakgrunn av nasjonale kjennetegn må læreren lokalt utarbeide kjennetegn til bruk for eleven, gjennom de lokale kjennetegnene blir den lokale tilpasningen ivaretatt
- Faggruppen har hatt som målsetting å flytte fokuset fra karakter som belønning, og underbygge fokuset på læring.

Begrunnelse for valg av kompetansekategorier/områder:

- For å skape oversikt og vise *kompetansen* eleven oppnår ift de samlede kompetansemålene etter vg1. Denne grunnkompetansen er grunnlag for å gå videre på alle programområder på vg2
- Dette kan være til god hjelp for å forstå læreplanen og kompetansen i faget for foresatte og rådgivere
- Eleven opplever at han kan fortelle andre hvilken kompetanse han faktisk har etter endt Vg1 på HS, og kan synliggjøre det (stolthet)
- Lærer – har mulighet til å systematisere – opprettholde den lokale friheten.

Vurdering

- Faggruppen har brukt Dale og Wærness (Læringslaben) sin beskrivelse av måloppnåelse langs hele vurderingsskalaen relativt systematisk
- I dette arbeidet har faggruppen forsøkt å være konsekvent i å beskrive:
 - Aller enkleste kompetanse på nivå 2
 - Grunnleggende kompetanse for å klare seg godt på neste nivå i opplæringssystemet på nivå 3-4
 - Aller høyeste nivå, 5-6 på vei over i neste nivå i opplæringssystemet
- Faggruppen har så langt den har klart det prøvd å forkaste Bloom ved å beskrive det å finne informasjon, forstå og tolke, reflektere og vurdere på alle karakternivåer – også på karakteren 2
- Det er ment at kjennetegnene skal kunne være et utgangspunkt for planlegging for hele året.

Utkast til nasjonale kjennetegn på måloppnåelse i helse- og sosialfag, felles programfag Vg1

Hvordan lese tabellen:

Progresjon kan leses både horisontalt og vertikalt i kjennetegnene innenfor hvert kompetanseområde. Kjennetegnene er ment som et utgangspunkt for lokal tilpassing. Kjennetegn på å finne informasjon, forstå og tolke og reflektere er beskrevet på alle karakternivåene (2, 3-4 og 5-6)

FAG: HELSEFREMMEDE ARBEID

		Kjennetegn på måloppnåelse		
Kompetanseområder	Kompetansemål	<i>Finne informasjon, forstå og tolke, reflektere og vurdere</i> Kjennetegn på kompetanse tilsvarende karakteren 2 er at eleven kan	<i>Finne informasjon, forstå og tolke, reflektere og vurdere</i> Kjennetegn på kompetanse tilsvarende karakterene 3-4 er at eleven kan	<i>Finne informasjon, forstå og tolke, reflektere og vurdere</i> Kjennetegn på kompetanse tilsvarende karakterene 5-6 er at eleven kan
Livsstil og helse	<p>1. gjere greie for samanhengar mellom helse og livsstil</p> <p>2. drøfte og gi døme på kva den enkelte og samfunnet kan gjere for å betre eiga helse og folkehelsa, både psykisk og fysisk</p> <p>3. setje saman enkle måltid og vurdere energi- og næringsinnhaldet i tråd med tilrådingar om eit sunt kosthald frå helsestyresmaktene</p> <p>4. drøfte helse-, livsstils- og kosthaldsinformasjon og reklame i media</p> <p>6. forklare korleis kroppen er bygd opp og fungerer i forhold til livsstilssjukdommar, og forklare konsekvensar av svikt i vitale kroppsfunksjonar</p> <p>5. gjere greie for kva den enkelte kan gjere for å halde ved lag eit godt immunforsvar og førebyggje smittespreiing, og forklare kva smittespreiing kan føre til</p>	<ul style="list-style-type: none"> finne informasjon om helse og livsstil og gi eksempler på forhold som kan påvirke helsa uttrykke personlige meninger og erfaringer i forhold til hva en kan gjøre for å ta vare på helsa. 	<ul style="list-style-type: none"> finne informasjon om helse og livsstil og forklare hvordan det henger sammen begrunne hva den enkelte og samfunnet kan gjøre for å opprettholde god helse i befolkningen 	<ul style="list-style-type: none"> bruke varierte kilder og avgjøre hvor relevant informasjonene er i forhold til livsstil og helse utfordre og videreutvikle egne oppfatninger i forhold til helsefremmende arbeid

<p>HMS</p>	<p>7. utføre grunnleggjande førstehjelp</p> <p>8. bruke rette arbeidsteknikkar og gode arbeidsstillingar, og gjere greie for samanhengen mellom ergonomi og helse</p>	<ul style="list-style-type: none"> • finne informasjon om HMS og kan trekke enkle slutninger om hvorfor HMS er viktig for helsa • velge ut og bruke enkle teknikker i arbeidet 	<ul style="list-style-type: none"> • finne informasjon om HMS og gi begrunnede vurderinger om sammenhengen mellom HMS og helse • velge ut og bruke grunnleggende teknikker i arbeidet 	<ul style="list-style-type: none"> • finne og tolke informasjon om HMS, videreutvikle oppfatninger og kritisere hva som skal til for å tilrettelegge for å ivareta HMS og helse • velge ut og begrunne bruk av avanserte teknikker i arbeidet og foreslå forbedringer
-------------------	---	--	---	---

FAG: KOMMUNIKASJON OG SAMHANDLING

		Kjennetegn på måloppnåelse		
Kompetanse områder	Kompetansemål	<i>Finne informasjon, forstå og tolke, reflektere og vurdere</i>	<i>Finne informasjon, forstå og tolke, reflektere og vurdere</i>	<i>Finne informasjon, forstå og tolke, reflektere og vurdere</i>
		Kjennetegn på kompetanse tilsvarende karakteren 2 er at eleven kan	Kjennetegn på kompetanse tilsvarende karakterene 3-4 er at eleven kan	Kjennetegn på kompetanse tilsvarende karakterene 5-6 er at eleven kan
holdninger	<p>1. gjere greie for og gi døme på kva haldningar, verdiar og menneskesyn er, med utgangspunkt i ulike psykologiske perspektiv *</p> <p>2. grunngi og vurdere eigne haldningar og veremåtar når omsorg og utvikling hos brukaren er målet, uavhengig av kultur, religion, livsførsel og funksjonsnivå hos den andre</p> <p>7. gjere greie for kva empati tyder innanfor oppvekst-, helse- og sosialsektoren</p> <p>9. forklare kva eit etisk dilemma er, og gi døme på slike dilemma</p>	<ul style="list-style-type: none"> finne informasjon om sentrale begreper og gi eksempler uttrykke personlige meninger, erfaringer og holdninger i møte med andre 	<ul style="list-style-type: none"> finne informasjon om sentrale begreper og anvende kunnskapen bevisst i samvær med andre gi begrunnede vurderinger over ulike holdninger og væremåte i møtet med ulike mennesker 	<ul style="list-style-type: none"> finne informasjon om sentrale begreper og kritisere og videreutvikle egne oppfatninger drøfte den enkeltes og samfunnets ansvar i forhold til holdninger, verdier og menneskesyn

<p>Samspill med andre</p>	<p>3. gjere greie for kva som kjenneteiknar kommunikasjon som fremjar helse, trivsel og velvære, og sjølv medverke til det</p> <p>4. kommunisere med ulike brukarar ut frå deira behov og modningsnivå</p> <p>5. drøfte og prøve ut ulike modellar for konflikthandtering</p> <p>6. forklare kva sosial kompetanse vil seie, og gi døme på korleis ein sjølv kan bruke sosial kompetanse i møte med menneske som er avhengige av tilbod i oppvekst-, helse- og sosialsektoren</p> <p>8. gi døme på korleis empati kjem til uttrykk i handlingar, og sjølv kunne vise empati i veremåten sin</p>	<ul style="list-style-type: none"> • finne informasjon om aktuelle begreper og gi eksempler på godt samspill med andre • uttrykke personlige meninger og erfaringer i vurderingen av egen adferd i samspill med andre • bevisst bruke fagkunnskap i samhandling med andre 	<ul style="list-style-type: none"> • finne informasjon og faglig begrunne betydningen av sosial kompetanse i samspill med andre. • bruke faglige begrunnelser i vurderingen av egen adferd i samspill med andre • vise i praksis at de bruker fagkunnskapen i samspill med andre og begrunne sine handlinger 	<ul style="list-style-type: none"> • finne informasjon og kritisk vurdere dilemmaer og motsetninger i samspill med andre • kritisk vurdere og videreutvikle egen praksis og adferd i samspill med andre • videreutvikle egen praksis med utgangspunkt i ny forskning
----------------------------------	---	--	---	---

FAG: YRKESUTØVELSE

Kompetanseområder	Kompetansemål	Kjennetegn på måloppnåelse		
		Finne informasjon, forstå og tolke, reflektere og vurdere Kjennetegn på kompetanse tilsvarende karakteren 2 er at eleven kan	Finne informasjon, forstå og tolke, reflektere og vurdere Kjennetegn på kompetanse tilsvarende karakterene 3-4 er at eleven kan	Finne informasjon, forstå og tolke, reflektere og vurdere Kjennetegn på kompetanse tilsvarende karakterene 5-6 er at eleven kan
Regelverk og organisering	<p>1. gjere greie for korleis ein har organisert oppvekst-, helse- og sosialtenestene i samfunnet i dag</p> <p>2. drøfte korleis endringar i samfunnet påverkar yrkesutøvinga i oppvekst-, helse- og sosialsektoren</p> <p>5. gjøre greie for sentralt regelverk som regulerer arbeidet i oppvekst-, helse- og sosialsektoren</p>	<ul style="list-style-type: none"> finne informasjon om aktuelle begreper og gi eksempler på sammenhengen mellom regelverk, yrkesutøvelse og organisering 	<ul style="list-style-type: none"> finne informasjon og forklare betydningen av å ha regelverk i forhold til regelverk, yrkesutøvelse og organisering 	<ul style="list-style-type: none"> finne informasjon og kritisk vurdere yrkesutøvelse og organisering i forhold til regelverket
Profesjonalitet	<p>3. gjere greie for kjenneteikn på profesjonalitet i yrke innanfor oppvekst-, helse- og sosialsektoren</p> <p>4. diskutere og gi døme på service, etikk og omsorg i oppvekst-, helse- og sosialsektoren</p> <p>6. gjere greie for kvifor det er viktig med heilskapleg og tverrfagleg samarbeid, og gi døme på yrkesgrupper som er med i slikt samarbeid</p> <p>7. gjere greie for utfordringar og moglegheiter som vårt fleirkulturelle samfunn representerer for yrkesutøvinga i oppvekst, helse- og sosialsektoren</p> <p>8. gi døme på korleis brukaren kan stimulerast til læring og opplevingar, uavhengig av alder, kulturtilhøyring og funksjonsnivå</p>	<ul style="list-style-type: none"> finne informasjon om sentrale begreper og gi eksempler på hva det vil si å ha yrkesidentitet uttrykke personlege meninger, erfaringer og holdningar til å være yrkesutøver 	<ul style="list-style-type: none"> finne informasjon om sentrale begreper og forklare hva det vil si å utvikle yrkesidentitet gi begrunnede vurderinger over ulike holdningar og væremåte i yrkesutøvelsen 	<ul style="list-style-type: none"> finne informasjon om sentrale begreper, kritisere og videreutvikle egen yrkesidentitet diskutere den enkeltes og samfunnets ansvar i forhold til å utvikle yrkesutøvere

